

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՒՌՆԵՐԱՅ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՀԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՒՌՆԵՐԱ ՈՒՐԱԿԱԹ 23 ՄԱՐՏԻ 1856

ԹԻՒ 516

ԶՄԻՒՌՆԵՐԱ, 23 ՄԱՐՏԻ

Լուրջապէս հասած զանազան լուրերը միշտ օգտակար են ի մասին խաղաղութեան մօտաւոր վերահաստատութեան փարիզի դեսպանաժողովոյն աշխատութիւնները յաջողութեամբ յաւաքելով երթալով վրայ են և թէպէտեւ այս ժողովոյն անդամաց մէջ սատարիկ խորհրդապահութեան ընկեր ուղղաւոր է, ի վերայ այս ամէնայնի այնպիսի նշաններ կրտսնուին, որոնք երկբայութեան չեն թողուր որ հաշտութիւնը շատով պիտի լինայ, կամ գոցեւ այսօրն արդէն լինեցած է և լայն օրինակ է քաղաքական գլխաւոր անձանց հաստատուն կործկը և համազուտը թէ Վաղըիւյ և թէ Վիգըիւյ մէջ:

Վեսպանաժողովոյն նախագահ Վալէվիքի կողմէ յիշեալ ժողովոյն ինքնակցութիւնը մատուցանելով լաբուրն կայսեր վասն երջանիկ ծննդաբերութեւ Վաղըիւյց և Վիգըիւյց կայսրուհւոյն, իսկ ընդ Վեհափառութիւնը այսպէս պատասխանեց.

«Վարեալդ կը համարիմ զիս որ Վերին Կախանաժողովները արու գաւառ մը յաղորդեցինք այնպիսի մէկ ժամանակ որ ընդհանուր հաշտութեան թուական մը սկսելու վրայ է լուրջ պիտի համար: Հոգ պիտի տանիմ այս զգացմանց մէջ կրթելու իմ որդեակի:

«Ժողովուրդները պէտք չէ որ անձնասէր ըլլան քանզի լուրջապէս անդորրութիւնը իւրաքանչիւր ժողովուրդեան բարեբաստութեան հաշտութեան օրինակ է:

Կայսերական այս համառօտ խօսքը, ինչպէս կը տեսնուի, հաշտութեան մօտաւոր գործադրութիւնը կը նշանակեն հաստատութեամբ:

Յայտնի է դարձեալ, որ Ռուսիան հաշտու-

թեան պայմանները ստորագրուելէն ետեւ մասնակց պիտի ըլլար դեսպանաժողովոյն մտացեալ աշխատութեանց: Վրդ Վիգըիւյ տեղութիւնը արդէն հրաւիրուեցաւ իւր կողմանէ երեսփոխան յաղորդել փարիզի դեսպանաժողովոյն մէջ, և մօտեւոր Վանթայից, որ Ռուսիայ կառավարութեան առաջին նախարարն է, ամայս 4-16ին հասաւ ի փարիզ:

Երբ Վեհափառութեան կերպիւ յայտնեց ազգային պատգամաւորաց խորհրդանշան մէջ, թէ Ռուսիան ըստորագրած է 1841ին եղած դաշնագրութեանը ստորագրուած է, որ Պոտսդամի և Վարզանի շնորհիւ շնորհն նաւարկութիւնը կը կարգադրէ, հրաւիրուեցաւ Փարիզի դեսպանաժողովոյն մէջ ներկայ գտնուիլ և իւր հաճութիւնը մատուցանել յիշեալ դաշնագրութեան վրայ: Ըլլալով փոփոխութեանց, սակայն ասկէջ ի գտնուիլ բան պիտի չընէ: Այսինքն հաշտութեան պայմանաց վրայ զիջաւ բանութիւն ընկեր իրաւունք պիտի չունենայ:

Ի վերջոյ մէջ ամայս 7-19ին անգղիական բանակին մէջ զօրաբաժին մը նաւերը պիտի մտնէին խաղաղութեան օրինակ: Սակայն Սթուարթը լուր մտնէ իր հրաման եկաւ որ ետ գիրը կը հաստատուի թէ նոր հրաման եկաւ որ ետ մնան և չյուզարկուին: Վանթայի Վարսիլիս Վաղըիւյ կառավարութեան հրաման գաւառ է որ նոր զօրք չյուզարկուին Վրիւ ԵԼԵ:

Սօսաւ որ հաշտութեան նպատակաւ նախընթաց յօդուածները հրատարակելէն ետեւ, առ ժան կը համարվէր նաեւ Փարիզի Վեյի անուն լուրագրութեան յետագայ մտադի խորհրդածութիւնը մը յարգել ընթերցողաց առջև դնել:

«Սեմամեծ և ծանրակշիւ գործքերը» որ յանձնուած են Փարիզի խորհրդակցութեան մէջ

նստող լիազօր դեսպանաց, բաւականապէս կը բացատրեն եռանդուն հետաքրքրութիւնը զոր կը պատճառեն անոնց վիճաբանութիւնը, անոնց ընթացքը, անոնց անձնական շարժումը և միջին անոնց ամենէն անտարբեր խօսքերը: Վեհափառ այս զգացումը, որ սատարիկ անհամբերութեամբ մը կը տարածուի հասարակութեան մէջ, սակայն աւելի վայելուչ և աւելի բանաւոր կերելի մեղ, եթէ կարելի է, չափաւորել այս զգացումը քան թէ աճեցընել զայն: Կը յուսամք թէ միջև որոշեց քայլ մը եղաւ Ռուսիայէն երբոր ընդունեցաւ Վաղըիւյց հաղի կոմսէն առաջարկուած վերջնագիրը և իւր ստորագրութիւնը դրաւ փետրվարի 1ին եղած նախագրութեանը: Վայց այս ընդունելութիւնը, որ կարելի է մանաւանդ հաւանական ըրաւ զհաշտութիւնը, ամենէն չորոշեց մանաւոր կերպիւ հաղարուակէ կ'անդակելու և խառնաշփոթ խնդիրներ, որոց կարգադրութիւնը խիստ դժուար և տաժանելի պիտի ըլլայ քաղաքագէտ երեսնի անձանց, որոնք լիազօր իշխանութիւն ստացած են այս բանին համար իրենց կառավարութիւններէն:

«Սեմամեծ» զարմանալու չէ որ հաշտութեան մէջ, որ տեղի չկատարեցաւ առաջին ժողովոյն մէջ, որ տեղի ունեցաւ արտաքին գործոց պաշտօնատեսներ և կարծեմք թէ այս խնդրոյն որոշ վախճան մը տրուելէն առաջ, շատ անակնուրէն արգելքներ և շատ նոր գծաւորութիւններ պիտի ծագին խորհրդակցութեանց մէջ: Վայս ըսելով, չեմք ուղեր մօկաբերել թէ բարեյաջող վախճանի մը անկախութիւնը տկարացած է, այլ ընդհակառակը կը հաստատուի թէ մէկ կողմէն դեկտեմբերի 2ին եղած դաշնակցութեան ան-

ԲԱՂԱՔԱՅԻՆ ԱՅԻՆ

ՀԵՏԱՍԱՆ ԻՇԿԵՆԵՐԱՅ

Կամ ինչպէս այս պարսկէն (Մարտի 23-ը)
Ժամանակին պայտաւ:

Ի խնդրոյ մը ծանադարհորդութիւն մը:
(Հարաւարկութիւն 11)

Հայր Սանրատ բոլոր ամառ զոգան իւր քովը պահեց որպէսզի վարժէ, նաեւ ուղղէ անոր սորված քանի մը անպատեհ բաները և գէշ օրինակները զորոնք աւագակաց ընկերութեան մէջ ստացած էր: Սանրատայն տեսնելով որ տղան այրին մէջ երկայն ատեն փակուած մնալուն համար երեսին գպիւր աւերուած է, բարի անապատականը խորհեցաւ որ մաքուր անունգ մը և լեւան ընտիր օդը անոր առաջնութիւնը պիտի կազմուրէ և այս բան աւ առաւել ուրախութեան պատճառ պիտի ըլլայ իրեն ծնողացը վերջնական քանի մը օր օգափոխութեանէն ետքը շուտով առջի աղւոր կերպարանքը ստացաւ արդան և այնպէս գեղեցկացաւ, ինչպէս որ վարդ մը առաջին անգամ արեւուն ճառագայթներէն կը զարնուի:

Հայր Սանրատ անան մէջ թէ երիտասարդութեան ժամանակը բոլոր չընկալայ քաղաքները պտրտած էր, սակայն միտքը դրաւ կրկին ճանապարհորդութեան գաւազանը առնելով մարդկան մէջ դառնալ տղուն ծնողքը փնտռելու համար: Հենրիկոսը միայնանց բերող հովուին հայրը, որ առաքելի և հաւատարմի գիւղացի մըն էր, հաճեցաւ ըստ խնդրոյ ան քաղաքներն տղան իւր քովը տրահել, մինչև որ նորէն գայ և առնէ զանի: Ուստի հայր Սանրատ աս ալ

տղան այս բարի մարդուն տունը տանիլու ղեց, որ լեւանը ներքին կողմերը կը ընկնէ:

Նապատականը անան գեղեցիկ առաւօտ մը լուսննալու ատեն, արթնցաւ գլխերիկոս և մէկ տեղ մատուռ երթալով, ջրմեռանդութեւ խառն ծոց տղով իրենց ճանապարհորդութեան բարի յաջողութիւն հայցելով: Վերջէն նախաձեռնի մը ըրին և ճամբուն համար կերակուր պատրաստելով, երկուքնին մէկ տեղ մեծ ուրախութեամբ ճամբայ ելան: Վայնպէս ամայի անապատներու մէջ սկսան ճամբորդութիւնը ընել որ միայն լուսնոյն հովուաց և լեւանիկաց որսորդներու ծանօթ էր: Վեպ ի կէտքուն առան քորածայռի մը ոտք հասան որուն բարձանց վրայ այժմերը կը ճարտարուէին: Վոր շուքի տակ ետեւցան բիչ մը հանգստանալու և միանգամայն իրենց անպաճայճ ճաշը ընելու:

Փոքրիկ հովիւը որ այժմերը կարածէր, գէպ ի իրենց մօտեցաւ՝ մեծարգոյ անապատականին ձեռքը համարուելու: Հենրիկոս զանի տեսնելով զարմացմամբ մը տեղէն ելաւ ու աղաղակեց. «Ինչի պէս պզտի տղայ մը, ո՞հ, ինչ սիրուն է, չէի գիտեր տակաւին թէ ուրիշ ի՞նչ գտն փոքրիկ տղայ մը կը գտնուի աշխարհքիս մէջ: Մէկ եղբայր դուն մէկի հետ կուգաս»: Վայնաւորած ու գեց հայր Սանրատին ճամբու պայուսակը ինքը բաժնաւ, ու անոնց հետ ընկերացաւ: Հենրիկոս որ շատ ուրախացած էր զտղան տեսնելուն բոլորովին անոր հետ խօսակցելու զբաղեցաւ առանց ուրիշ բանի մը նայելու:

Վերջնական փոքրիկ ձոր մը հասան, որնոր երկու ամենարարձր ժայռերու մէջ ամրափակուած էր, իաշնոց հոս մը հոս տեղ կը արածուէր, որոնք ան լեւանիկ ինն էին, ուրախ հայր Սանրատ տղան կը տանէր: Հենրիկոս հոն տեղ շատ մը

նորածին պզտիկ գաւառներ տեսնելով ուրախութեան խելքը թռցոյց, ու քաղցր անուններ տալով կը գտնէր զանոնք: Վայս միջոցի առաջապահներ հովիւը փնտռելու ելած էր, իշխանա մէկ օրիորդ մը ժայռի մը խոռոչի մէջ նըստած տեսաւ, ուսից վիտ աղբիւր մը կը լրջուէր մէկ ձեռքը իւր ցուղը բռնած և միւսը գիրք մը զօրնոր մեծ մտադրութիւն կը կրկնէր: Օրուան ինչ զարմացած գէպ ի անոր մօտեցաւ, որ ձեռք մակ զպստներ հագած էր, զլուխը կանանչ փեղցոյր մը դրած, անոր գլխուցը վրայ քաղցրութիւն և միանգամայն խոր արամալ թի մը կը ընդմարտէր: Վրիկա երբեք հայր Սանրատը չէր տեսած: Բայց անոր կենդանի նկարագրութիւնը զօրնոր լսած էր շուտ մը ծանցաւ, ու համետութեամբ և զուարթութեամբ մը զայն ողջունեց: «Ինչու չտեղեկան տեսնէ ի վեր չէ որ դուն այս հօտը կառածն է, բայց անոր անապատականը, փանդի շատ ժամանակ չկայ որ ես ատենց տիրոջ հետ տեսնուեցայ, բայց ամենէն ինչ քու վրայօրք բան մը չիտեսցաւ: Երբեք արած աղբիւր պատասխանեց թէ բաւական տարի ի վեր այս լեւաներուն մէջ խաշնարածութիւն կը ընէմ: Բայց երբ օր կայ միայն որ այս հօտին բարի տիրոջը կը ճառայեմ: «Վայնկէց ևս ուրիշ մը ըսաւ: Հայր Սանրատ անոր և ինչու այսպէս տխուր կերակուր: Վայս հարցնումիւ վրայ երիտասարդ աղջկան սիրտը եղաւ և սկսաւ արտասուել: «Վայ, ըսաւ, հայրենիքէն շատ հեռու եմ և մէկ երիտասարդական անխորհուրդ գործ մը ինչի պէս մեծ դժբաղդութեան պատճառ եղաւ: Երբեք ինչեւ միակ զաւակը անխորհուրդութեամբ քանի մը վայրկեան միմիակ ձգելով, անիկա գողերէն գողցուեցաւ: Վայս եղելութեան ի վեր, սատարիկ վիշտ և խորհի

գամայն մէջ կատարեալ համաձայնութիւն կրտի-
րէ, և միւս կողմէն, Ռուսիոյ տէրութեան մը-
տերմութիւնը երկրային չէ: Այս խնդրոյն
գլխաւոր կէտերուն վրայ ամենքը համաձայն են.
ուստի վիճաբանութիւնը և քննութիւնը խկա-
պէս այն մասանց վրայ պիտի ըլլայ, որոնք թէ-
պէտեւ ըստ իրենց շատ ծանրակշիռ են՝ սակայն
բաղդատութեամբ երկրորդական կը համարուին:
Իսկ և այնպէս հարկաւոր կերեւի մեզ գգու շա-
քընէ հասարակաց կարծիքը ընդդէմ իրենց
բնական բերմանը, յորդորելով որ համբերու-
թեամբ սպասեն որոշ վախճանի մը: որ թէ և
կայծակի պէս շուտով չճառագայթի, բայց և
այնպէս միշտ փառաւոր պիտի ըլլայ արեւմտեան
տէրութեանց համար և ապահովու հաստատուն
բոլոր Լեւոնիոյ համար»:

Մեզիկան լրագրութիւնները յոժարամիտ
կրթութեան ծանուցանելու զմեծ համակրութիւն
որ տեղի ունեցաւ Սեմին Լիւթանիոյ ժողովը-
րէան ամեն գասուն մէջ ի պատճառս ծննդեան
կայսերական թագաւորական իշխանին: Սեմին
Լիւթանիոյ և թայմը լրագրութեանց յետագայ
երկու յօդուածները բաւական վկայութիւն
կրնայ համարուիլ մեր այս ըսածին:

Սեմին Լիւթանիոյ և թայմը լրագրութեանց
յաջողութեամբ պատկէց Վաղդիսեոց կայսեր
իշխանութեան ընթացքը: Պոնաբարգ անուան
և անոր պատուոյ ժառանգ մը ծնաւ այս օրերս.
ուստի Նաբոլէոնի պետութեան անհաստատու-
թեան կարեւր մէկ պատճառը ջնջուեցաւ: Այս
դէպքը մեծ անհանգարտութեամբ կը պատուէր
երկար ժամանակէ ի վեր: և մէկ կողմէ քաղաք-
ապետական օգուտը, որ այս բանը յարոյց
Լեւոնիոյ մէջ, յիշեալ դէպքը Վաղդիոյ հա-
մար մէկ կերպ անձնական և ընտանեկան զգա-
ցում մը եղաւ:

Այսօրուհայն առաքինութիւնները, կայսերա-
կան աթոռը ելլելուն պարագաները, իւր անձ-
նական գեղեցկութիւնը և շնորհքները, այս ա-
մեն եղելութիւնները կըսեմք Վաղդիոյ ժողովը-
րէան մէջ խորին համակրութիւն մը պատճա-
ռեցին Նորին Վեհափառութեան և անոր եր-
ջանկութեանը համար: հետեւեալ անոր արու-
գասակ մը և ժառանգ մը ծնանելուն լուրը մեծ
ու յատուկ գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ
անդրկայի ժողովրդեան ամեն դասերէն: Սեմին

տրամութիւն մը կրտիրէ վրաս: Եղիկը մօրը
թափած արտասուքները սիրտս կը ծակէին. չկրցայ
իւր քաշած ցաւերը տեսնելով զիմանալ ուստի
լեռներու մէջ փախայ: Հիմա այս միայնութեան
մէջ ամեն օրուան աղաչանքս այս է որ, ամենու-
բային յոռուած անոնց թշուառութեանը՝ որուն
ես պատճառ եղայ դարման տանի, ու զաւակը
գտնուելով, անմիջեմ տիկինը մխիթարուի:
Ապահով եմ որ, վերջէն պիտի գծայ անկեղծ
փառ արցունքներուս զոր ինքն միայն կրտեսէ:

Սանրատ գլխավոր ձայնով մը, կարծեմ թէ
այս վայրկեան Ստուտաճ բու աղաչանքը կըլսէ,
ըսաւ, ու ծոցէն փոքրիկ նկարագիրը հանելով
զոր մեծ զգուշութեամբ հետը կըլսէր, քան
զի անով աւելի գիւրգիթեամբ Հենրիկոսին
մայրը կրնար գտնելու, աղկան ցուցոյց զանի
ըսելով: «Լըճանչնաւ այս պատկերը: Երիտասար-
դուհի աղջիկը զարմացման և ուրախութեան
ձայնով մը: «Ստուտաճ իմ, աղաղակեց, ատիկա
գողցուած տղուն մօրը իշխանի տան կոմսուհոյն
կենդանագիրն է»: Աս միջոցին Հենրիկոս հոն գա-
լով, ուշադրութեամբ անոր երեսը նայեցաւ և
լի խանդաղատանք ըսաւ. անոր «ինչու կուրաս,
ինչ պակտութիւն ունիս, անօթի ես, անաքեղի
հաց և երկու խնձոր, կեր: — Ես այս է ըսաւ,
Սանրատ, այն տղան որ այս կենդանագիրին հետ
աւագակներէն յափշտակուած է»: Այս ըսելով
աղջիկը ուրախութեան կարծես թէ խեղճ
պիտի թուցունէր. անմիջապէս ծնկի վրայ դարձ
ու բազկատարած ձեռքերը երկինք վերցուցած
աղաղակեց. «Ո՛վ ամենաբարիք Ստուտաճ, գլխա-
ցիր իմ վրաս, լսեցիր վերջապէս աղաչանացս,
որ գիշեր և ցորեկ դէպ ի բեզ կուղղէի. ըն-
դունէ հիմա սը այս երախտագէտ զգացմունքս,
որ չեմ կրնար խօսքով յայտնել»: Վերջէն Հեն-

որ իրենց զգացմանց բուռն բերմունքին չեն
յաղթուիր, և միայն քաղաքական կշռութե-
րատողութիւն եր կընեն հասարակաց գործոց
վրայ, այնպիսի անձինքը, կըսեմք. աւելի ծան-
րակշիռ և աւելի տեղական հաճութեան պատ-
ճառ մը պիտի գտնեն բարեբաղդ դէպքին մէջ
որ այս օրերս տեղի ունեցաւ:

Թայմը: Հարստութեան կամ պետութեան մը
գաղափարը երկու պարագաներով կրնայ բարձ-
րանալ. այսինքն ցեղի մը մշտնջենաւորութիւնը
և իշխանութեան շարունակութիւնը յաջորդա-
կան դասակաց ձեռքը: Վաղդիսեոց կայսեր
բաղդաւորութիւնը այս պայմանաց առաջինը ի
գործ դրաւ իրեն համար. քանզի կայսրուհին
արու գասակ մը ծնաւ բարեբաղդ կերպիւ: և
հաշտութեան յաջող վախճանը որ կըմտենայ,
տեղի պիտի ունենայ այնպիսի դէպքի մը շնոր-
հաց ներքէ, որ Վաղդիոյ այժմեան կառավարու-
թեան համար աւելի երջանիկ է քան զմօտաւոր
վերջաւորութիւնը թշուառութեանց գործոց:

Իսկ մենք, ի մասին Վաղդիոյ հետ ունեցած
մեր յարաբերութեանց, ուրիշ բան չեմք կրնար
բողձալ, բայց միայն լուր Վաղդիոյ օրին պետու-
թեան հաստատութիւնը: Վաղդիոյ այժմեան
կայսրը մեր հաւատարիմ և մտերիմ գաղանկիցը
և նշան և այնպիսի վեհապետ մըն է որ Վաղդիոյ
և Վաղդիոյ օգուտը կատարելապէս կը ծանաչէ,
և բարեխախտած քրտիւ կաշխատի սիրելի ըլլալ
միշտ իւր ժողովրդեան առջև, բայց ոչ թէ
գրգռելով զին ատելութիւնները և երկպա-
ռակութիւնները, այլ աւելի բանաւոր և տեղ-
ական կերպիւ մը, որ է փոխադարձ յարգը և
համարումը և մտերիմ համաձայնութիւնը այս
երկու ազգաց մէջ: Ինչ բան որ լուր Վաղդիոյ
կայսեր բարօրութեանը նպատաւոր է, ինչ բան
որ անոր իշխանութիւնը կը հաստատուէ և անոր
կառավարութիւնը մշտնջենաւորեալ կօզնէ, այն
բանը պէտք է ծանրակշիռ և կարեւոր համարուիլ
թէ Վաղդիոյ և թէ Վաղդիոյ համար:

Վեհափառութիւն եկած համակ մը կը հաստա-
տէ ինչ որ արդէն ծանուցուեցաւ ի մասին ա-
պաւնի պաշտօնակալութեան միայնալ նաւա-
տեաց, որոնք Սեմին Լիւթանիոյ նաւատորմին կը գե-
րաբերին: Այս նաւատորմինը Վաղդիկի նաւա-
տորմիցը զօրացնելու պիտի երթան ըստ սնօրէ-
նութեան կայսերական կառավարութեան, որ
կերեւի թէ յոժարամիտ կըլի ինչ պատեւադմա-

րիկոյր գրեկով արտասու օր կը թրջէր զանի.
«Ստուտաճ օրհնէ զքեզ սիրուն գասակ, ըսաւ
անոր աղիկը, Տէրը մեր աթոթքը լսեց և զքեզ
միզի շնորհեց նորէն. բայց արդէ օր ստաց դժու-
եմ» չէ նէ երազեցանք մի կօր ոչ անշուշտ գուն-
ես, վառնալի ծիլէ հարդ կընմանիս. ո՛հ, ինչ ան-
զաւ ուրախութիւն թշուառ մօրը համար:
զուարճցիր նոյնպէս դու ալ որովհետեւ պիտի
երթանք բարի ծնողք նորէն գտնելու»:

Վաղդիսեոց կայսեր արցունքը չկրցաւ բռնել, այս
սրտաշարժ տեսարանին և միանգամայն իր գործ-
քին յաջողութեանը վրայ. օրհնեալ ըլլաւ Տէր
իմ, ըսաւ, այս մանկան վրայ քու ունեցած խնա-
մատարութիւնը. բացայայտ է, կըրբես ուրցուե-
նիր որ այս ծագիւհասակ օրիորդը անկողնա-
կը թափէր քու ներկայութեանդ. բարի ծնողքի
մը կրկնադարձուեն իրենց գասակը, իրենց
գորովանոցը միակ առարկան: Այս քաղաքի
խէս կօրհնես իմ գնացքս և կընես այս իմ ծերու-
թիւնս աւելի երկար հետազոտութիւններէ:
օրհնեալ ըլլաւ այն ամեն շնորհացը համար զոր
կը շնորհես մեզ»:

Սանրատ, ընկերութեամբ Հենրիկոսին և
Վաղդիսեոցին գնաց բարի երկրագործին խոճի-
թը, որ հաղիւ կէս ժամ անկէց հեռու էր, և
հալուիլ սղտի տղան յանձնառու եղաւ պահպա-
նել օչնարները նոյն միջոցին:

Սեմին ամենք իմ հայրս և մայրս են հարցուց
Հենրիկոս, տեսնելով որ երկրագործը և իւր կինը
զիւրը կը լըճանորէին խոգալից դիմօք և շատ
ցուրտ և խոցալով թէ անոնք չ'են չ'ընքալոր
տեղը ունին ըսաւ, իմ ծնողքս չ'են կրնար ամեն-
մէ աւելի անուշութիւն ունենալ. յիշաւ յոժա-
րամիտ ամենց հետ կըրեալի:

Սեմին ծանաղարհօրդնէր այնտեղ ևս սակաւա-

կան նաւեր յետ այսօրիկ չպահելու ամենին
Սեմին Լիւթանիոյ մէջ:

Վեհափառութիւն մէջ, մարտի 7-էն ի վեր հաշ-
տութիւնը իրիկ ընկնած կը համարուէր: Թըշ-
նամօրից բանակաւոր զոր Ռուսաց լրագրու-
թեանց մէկ մասը անգողար կընէր ընդդէմ
Վաղդիոյ, արդէն դադարած էր: Վեհափառ Վ-
ղդիսեոցը կայսրը նաւատորմին բժշկաց վրայօք
նոր կարգադրութիւն մը հրատարակած էր և
բժշկաց թիւը շատ աւելցուցած էր: Սակայն
այս կարգադրութեան մէջ միայն Վաղդիկ ծո-
վան, Ասպից ծովուն և Ներմակ-Օօլիւն նա-
ւատորմաց վրայօք խօսք կայ: Սեմին Լիւթանի
նաւահանգստաց վրայօք ամենին յիշատակու-
թիւն մը չկայ: Սեմին այս կամաւոր զանցառու-
թեանը կըմակաբերէին յիշեալ մայրաքաղաքին
մէջ, թէ Ռուսաց կայսրը մտերմութեամբ կըն-
դունէր և ի գործ պիտի դնէ այն պայմանները,
որոց վրայ իւր հաւանութիւնը տուած է:

Յայտնի է որ ժամանակէ մը ի վեր կրօնական
վճարանութեան օգին դժբաղդութեամբ կը տի-
րէ կոստանդնուպօլսոյ Հայ ժողովրդեան վրայ.
և հետեւեալ երկպառակութիւնը երթալով կը
յառաջանայ և կը գրգռուի ազգին մէջ:

Յաւակից և վշտակից եմք այսպիսի դժբաղդ-
վիւնակի մը վրայ, և կը համարձակեմք աղաչելու
խոնարհաբար ազգային հոգեւորական և աշխար-
հական երեւելի անձինքը, որպէսզի դարուս յա-
ռաջող միջոցին համա մաս վարուելով, և կրօ-
նական օրինաւոր թայլուտութիւնը ձեռքէ չձգե-
լով, քրիստոնէական սիրով աշխատին միաբա-
նութիւնը և աւետարանական եղբայրութիւնը
մէջէն իրեն հաստատուէ. առաջ որոյ ազգային
ամենամեծ և ամենախաղաղ օգուտները փոխ-
գի մէջ պիտի մնան միշտ, ի դժբաղդութիւն
և յանդարմանքի միտ ընդհանրութեան ազգիս:

Սեմին ազգային կայսերական գաղափարը այս փոքրիկ
յառաջարկութեամբ իմացնելէ ետեւ, կը
պարտաւորեմք, մեր սովորական անկողնապա-
հալութեամբ, հրատարակել հետեւեալ նամակը
զոր ազգային երեւելիներէն մէկը Ստուտաճ
պօլսէն յուզարկած է մեզ ի հրատարակութեամբ:

«Իրժանապատիւ հրատարակիչ լրագրաց»:

«Չեմ պատուական լրագրին փետրուար 10-ամ
տաթուով հրատարակած թիւթիւն մէջ, իւսկիւ
տարի սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ փափագեան ձեռ-
նարկով»:

Իրաւունք անկեղծ իրաւունք պատահում էր:
Իրաւունք օրը ամեն բան աղէկ գնաց: Վաղդի-
թիւնը հաճութիւնը բազմութիւն խոյ գերը
բերքերը, և գեղեցիկ կարծես թէ ծամբուն ե-
ղբերը կը փախչէին: Սեմին տեսնելով Հենրիկոսին
անպատում ուրախութիւն կը պատճառէին:
Սեմին անգաման երբ հեռուէն լսեան վրայ
դուակ մը տեսնէր, կը հարցունէր թէ արդեօք
անկեղծ իշխանի է:

Սեմին օրը իրիկու ան դէմ թանձր անտառի
մը մէջ մօտան. ծամբունը այնպէս գէշ էին որ
շատ դժուարութեամբ կրնային յառաջ երթա-
լու: Վաղդիսեոց թեամբ ալ ու ժգին փոթորիկ
մը ելաւ, և անձրեւը հեղեղի պէս սկսաւ վաղէլ:
Վիշերն ալ վրայ հասնելով, իրենց ուր երթալ-
նին չէին տեսներ. ուստի ի հօ, կէ ստիպեալ
անտառին մէջ եղած պանդուկը գացին որ շատ
գէշ անուն ստացիր էր, յաճախ մէջը եղած գո-
ղով թեանց համար: Սեմին ծանաղարհօրդնէր
աճապարեցին անպաճոյճ ծաւ մը ընկելու և հան-
գատանալու հոն քիչ մը, որպէսզի հետեւեալ
օրը կտրենան կանախ ծամբայ ելլել: Սեմին
յոգնած էին որ շուտ մը քուններին տարաւ:
Իսկ հայր Սանրատ չէր ննջեր տակաւին, ու
ծուռնիկ վրայ սեղանին կը թնամ, որուն վրայ ծրագ-

